

Arkeologisk registrering

Sak: 2019/4880 og 2018/10698
Gislingrud i Eidsberg kommune
Morten Bertheussen 2019

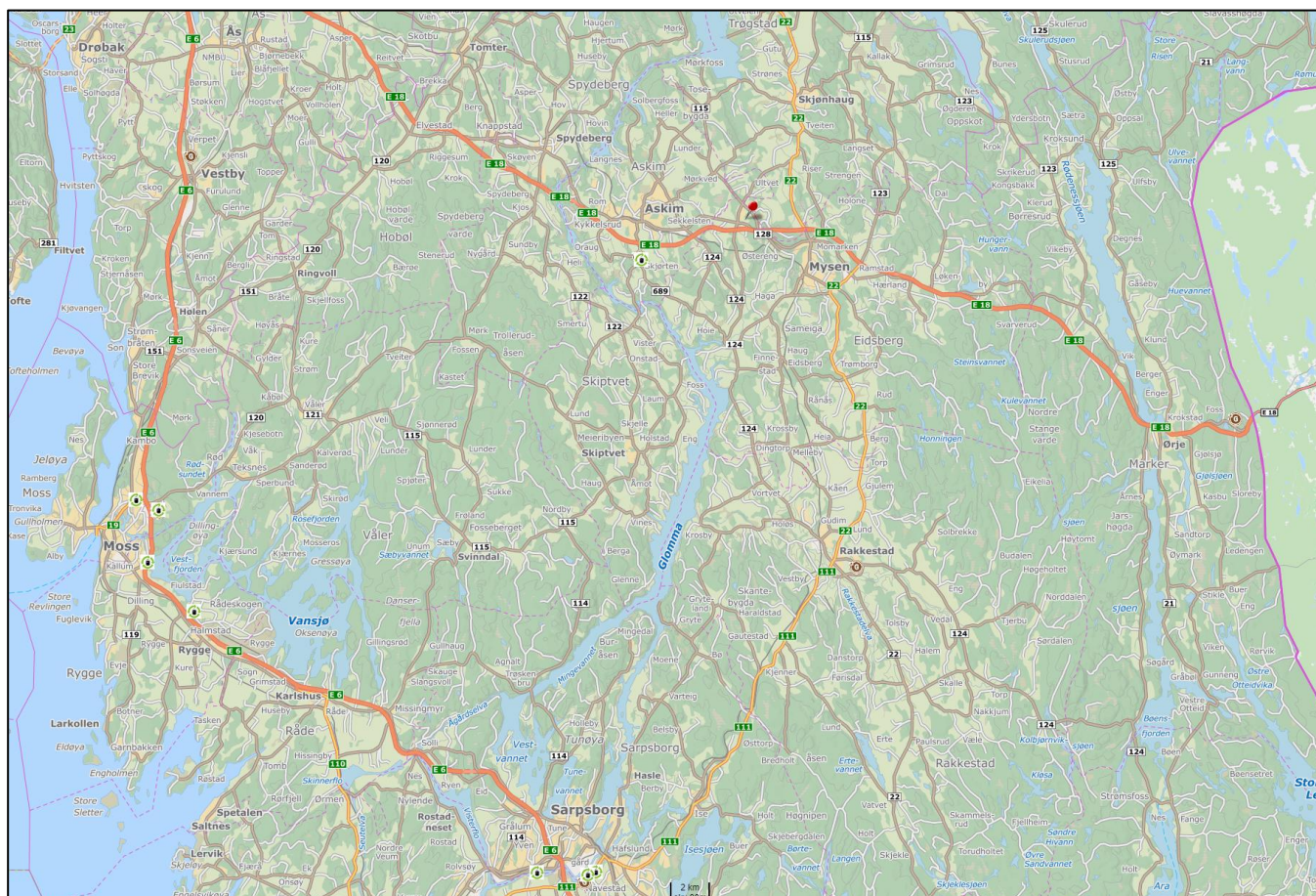

Forside: *Kjellerhaugen på Gislingrud.*

RAPPORT FRA ARKEOLOGISK REGISTRERING

Kommune:	Eidsberg		
Gårdnavn:	Gislingrud		
Bruksnavn:			
Gnr./bnr.:	13/8		
Høyde over havet:	145 – 194 meter		
Tiltakshaver:	GG Prosjekt AS		
Adresse:	Svinesundveien 336		
	1788 Halden		
Navn på sak:	Detaljreguleringsplan for Gislingrud-Slitu		
Saksnummer:	2019/4880 og 2018/10698		
Registreringsperiode:	13.5. – 27.5.2019	Ved:	Morten Bertheussen
Rapportperiode:	Juni 2019	Ved	Morten Bertheussen
FAGLIGE KONKLUSJONER:		ASKELADDEN ID:	
☒	Ingen funn:		
☐	Funn av automatisk freda kulturminner:		
☐	Løsfunn – ikke automatisk:		
☐	Forenklet dispensasjon – utgravd:		
☐	Freda kulturminner i området (fra før):		
Stikkord:	Ingen funn		

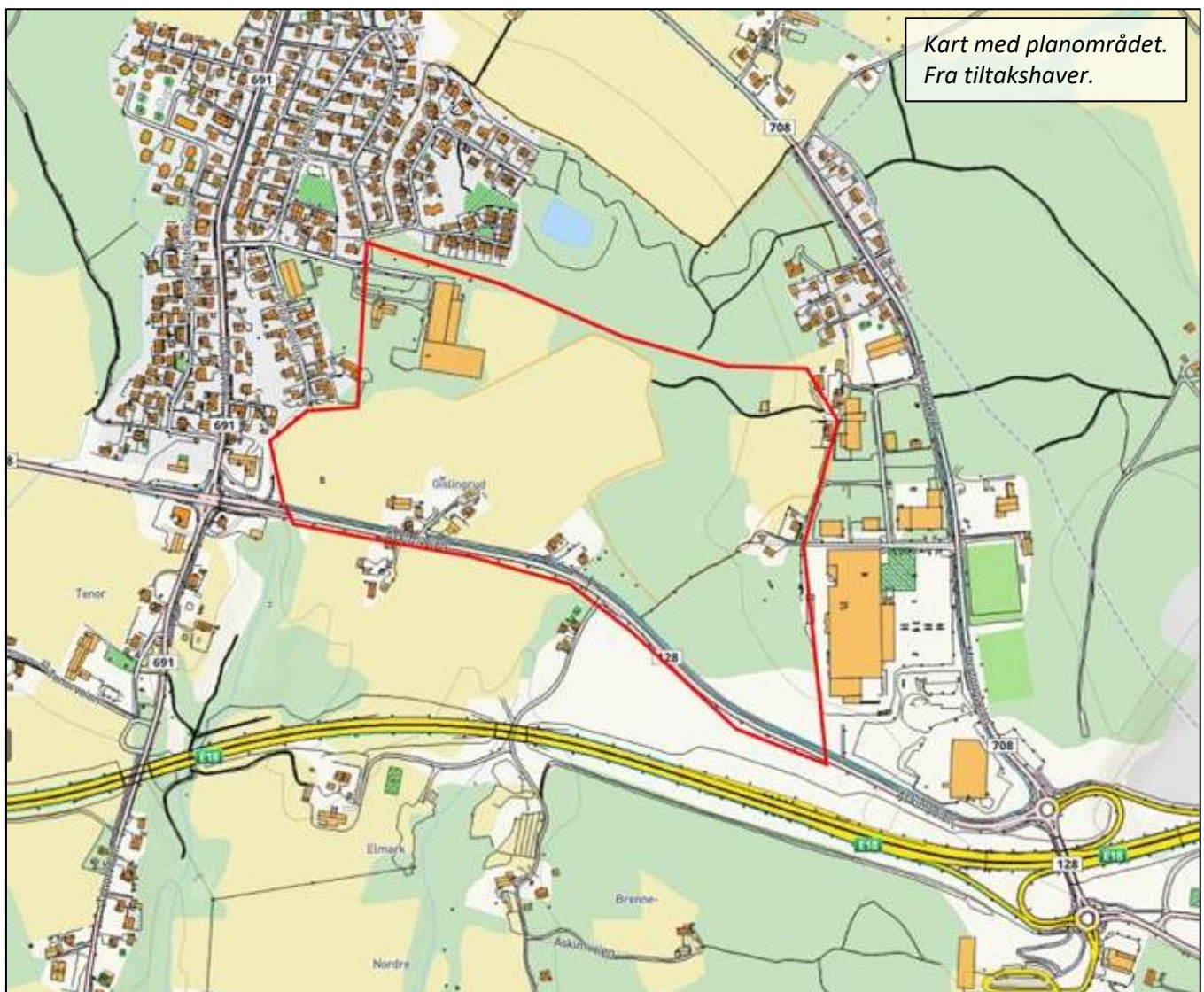

BAKGRUNN FOR UNDERSØKELSEN

I kommunedelplanen for Slitu-Momarken er planområdet avsatt til næringsområder. I februar 2019 varslet Rambøll Norge AS om oppstart av detaljregulering i planområdet.

- Monaryggen, øst og sørøst for planområdet er kjent for sine mange gravfelt. I nærområdet er det også funnet bosetningsspor og skattefunn/depotfunn.
- Planområdet består silt og sandsletter og noe utmark, der vi erfaringsmessig, ofte gjør arkeologiske funn.

På grunn av områdets topografi og nærheten til kjente kulturminner varslet Østfold fylkeskommune om registrering i planområdet, før det kan gis endelig utsagn i saken, jf. Kulturminnelovens § 9.

SAMMENDRAG

I tidsrommet 13.5. – 27.5.2019 foretok Østfold fylkeskommune søkesjaktning i planområdet på Slitu. Vi sjaktet alle steder med potensial for automatisk fredete kulturminner, men gjorde ingen funn i sjaktene.

OMRÅDEBESKRIVELSE

Planområdet langs nordsiden av Askimveien, og som grønn lomme av dyrka mark og skogkledd utmark, mellom Byggefeltet på Slitu og næringsområdet langs Morstongveien.

- Mysen ligger rundt 3,2 kilometer mot sørøst og Askim ca. 4,2 kilometer mot vest.
- Landskapet domineres av Monaryggen som ruver øst og sørøst for Gislingrud. Vest for Monaryggen ses et slettelandskap oppbrutt av enkelte raviner. Det meste av arealet er dyrka mark, kun brutt opp av mindre skogspartier.

KULTURMINNER I NÆROMRÅDET

Innenfor en 500 meters radius fra planområdet er det flere kulturminner, blant annet gravfeltet på Henningsmoen (ID49796), skålgropfeltet på Sletner (ID34041) og bosettingsspor på Brennemoen (ID133776). Innenfor en litt større radius ligger funnstedet for et depot/skattefunn med brakteater, medaljonger, rembeslag, samt en spiralperle i gull, med mere (ID138079). På selve Monaryggen er det mange gravfelt (f. eks ID40965, 141189 og 49796).

STRATEGI OG METODE

Registreringsmetoden var maskinell sjaktning. Metoden er egnet til å gjenfinne graver, jordbruksspor, bosettingsspor og annet som ikke er synlig i markoverflaten.

Under oppsyn av arkeolog ble matjorden fjernet av en gravemaskin med brei skuffe og flatt skjær. Sjaktene ble fortløpende renset for lausmasser med krafse.

Innenfor et planområde på ca. mål (egen omtrentlig beregning) ble det åpna 139 sjakter. De ble anlagt på en hensiktsmessig måte i forhold til terreng og tiltak. De fleste sjaktene er rundt 3 meter breie. Avstanden mellom sjaktene varierer.

I tillegg ble hele planområdet synfart og overflaterregistrert, for om mulig å påvise automatisk freda kulturminner som fortsatt er synlige i markoverflaten.

Alle faser av registreringa ble fotodokumentert. Et utvalg av fotoene er tatt med i rapporten.

Innmåling av sjaktene er gjort med CPOS, med RTK 3D fix oppløsning. Kartgrunnlaget er: WGS84 Sone 32N, Universal Transverse Merca.tor (UTM). Avvikene er ned mot 3 cm. Innmålingene er kartfesta. Kartutsnitt er innlemmet i rapporten.

DELTAGERE OG TIDSRUM

Registreringen foregikk i tidsrommet 13.5. – 27.5.2019 og ble utført av Jan Berge og Morten Bertheussen. Dag Sundås fra firmaet Grimsrud. Rapport ved Morten Bertheussen, 2019.

Været var både og. Vi brukte både shorts og regntøy. Været påvirket ikke arbeidets gang.

UNDERSØKELSEN

TERRENGET

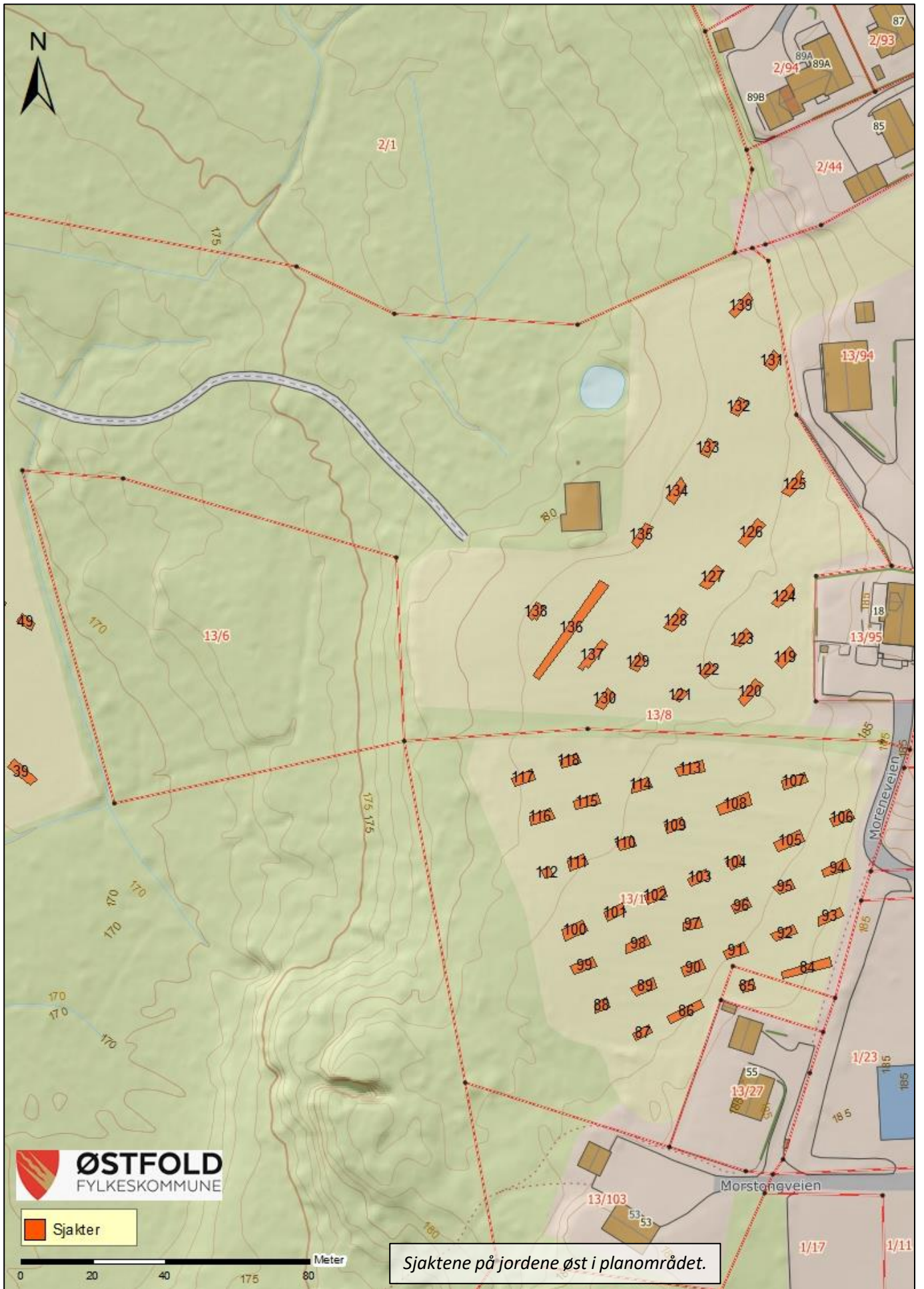
Planområdet består av dyrka mark og skogkledd utmark. I vest ligger et stort jorde langs Askimveien, i øst ligger to mindre jorder opp mot nærings- og villaeiendommene på vestsiden av Morstongveien. Disse to jordene er adskilt av smal rekke med trær. Mellom jordene i øst og jordene i vest ligger skogkledd utmark.

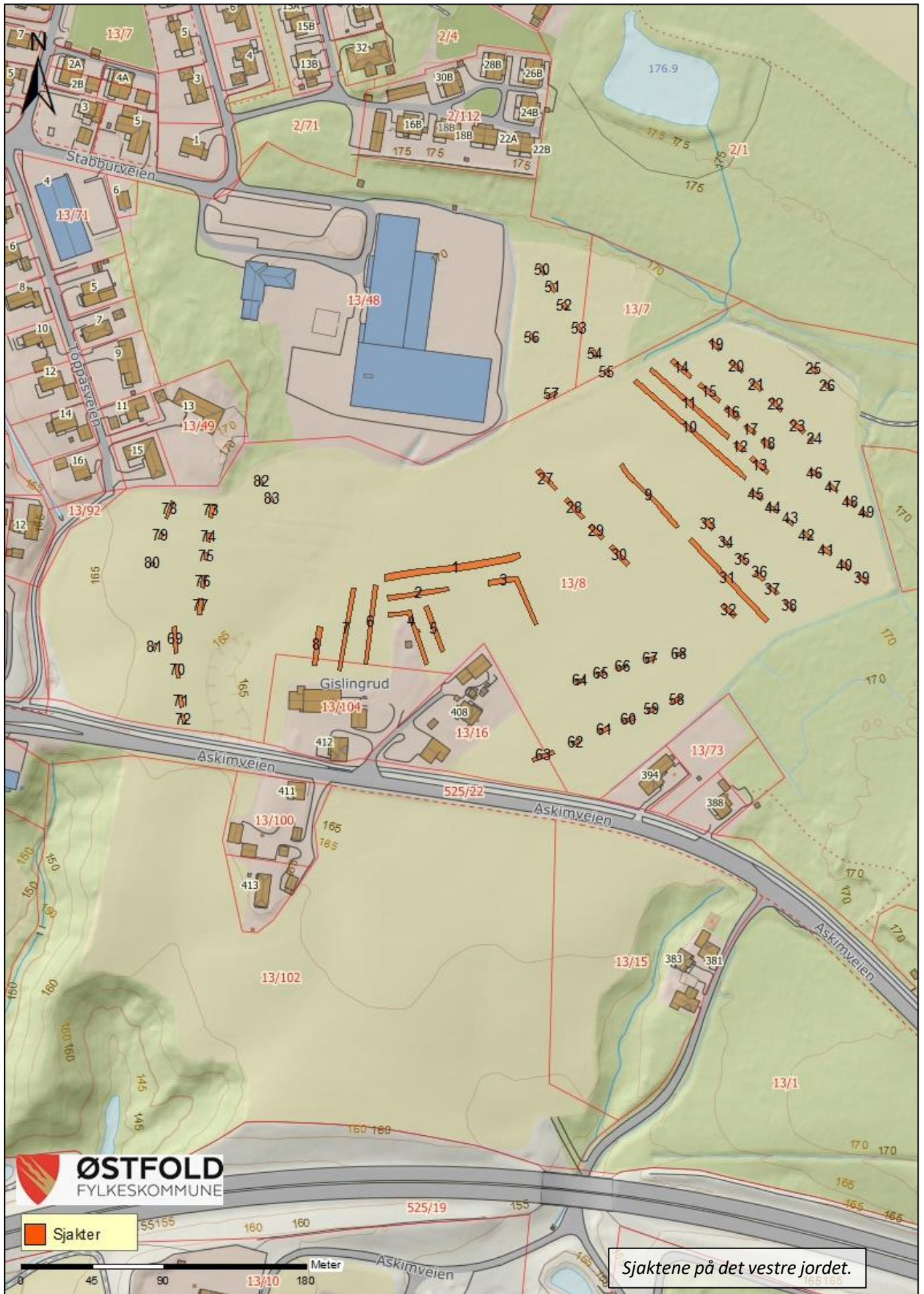
Jordene i øst er vestlig skrånende. I vest skråner de tiltagende mot utmarka. Høyden over havet er 185 meter i øst og like under 180 meter i vest.

Utmarka skråner mot vest. I øst faller terrenget bratt nedover mot et kupert område med bergknauser. I vest er terrenget planere. Her ligger en liten dam og det er gravd flere diker. Et par stier krysser utmarka. Høyden over havet er nærmere 194 meter på en kolle i øst og under 168 meter i sørvest.

Det store vestlige jordet skråner gjennomgående, slakt mot vest. Det består av flere flater med enkelte lave rygger og søkk. I vest går et markant bekkefar/ravine nord – sør. På kanten av bekkefaret ligger en kjellerhaug, med et sammenrast uthus. Det er bakkeplanert vest på jordet, hvor det også ble flateavdekket i forbindelse med et riggområde, for noen år tilbake. Høyden over havet er 172 meter i øst og 145 meter, nede i bekkefaret i sørvest.

UNDERSØKELSEN

Vi startet sjaktingen på den østlige delen av det store, vestlige jordet, fordi forpakteren ønsket å plante poteter der. I vest veksler undergrunnen mellom partier med et tynt sandlag, silt og leire. Øst på jordet så vi spor etter planering og flateavdekking. Her er det et sandparti i nord, men stort sett silt og leire. Vi så dreneringsgrøfter over hele jordet. Vi lagde en liten sjakt inn i kjellerhaugen for å avklare løa var bygd inn i en gravhaug. Det var den ikke.

På det sørøstlige jordet er undergrunnen sand med en del stein. På det nordøstlige jordet er det sand og stein i sør, men silt og leire i nord. I nord drenerer jorden dårlig.

På all dyrka mark i planområdet ga matjorden og undergrunnen oss inntrykk av at dette er forholdsvis ny jordbruksmark. Følelsen var at det nok har vært dyrket der i mange år, men neppe så langt tilbake som reformasjonen.

Det ble åpnet sjakter på alle flatene og ryggene på jordene, men vi utelot partier med lavere potensial for funn.

Vi synfarte utmarka, men så ingen grunn til å sjakte eller prøvestikke der. De funntomme jordene hjalp til på denne avgjørelsen.

KONKLUSJON

Under søkesjaktingen på Gislingrud, våren 2019, ble det ikke påvist automatisk fredete kulturminner i sjaktene.

27.6.2019

MORTEN BERTHEUSSEN

Morten Bertheussen

.....
Feltarkeolog